

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : แนวทางการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการจัดการและการสื่อสารในการประเมินค่า
วิกฤตการณ์ในปฏิบัติการร่วมทางทหาร

โดย : นางสาวพัชรมณี เย็นมั่นคง

สาขาวิชา : การปฏิบัติการร่วม/ผสม

อาจารย์ที่ปรึกษาเอกสารวิจัย : พันเอก

(ชวลิต ประดิษฐ์นวกุล)

กรกฎาคม ๒๕๖๔

ในสถานการณ์วิกฤต ประเทศไทยต้องเผชิญภัยคุกคามที่เกิดจากการสู้รบ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ซึ่งส่วนราชการทหาร พลเรือนและรัฐวิสาหกิจควรวางแผน ประสานงาน และดำเนินการร่วมกันในการปฏิบัติการป้องกันประเทศ ตามขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน เพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยคุกคาม รวมถึงการจัดการและการสื่อสารในภาวะวิกฤต เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจในการปฏิบัติงานของภาครัฐ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเครื่องมือสำหรับการจัดการและการสื่อสารในการประเมินค่าวิกฤตการณ์ของฝ่ายทหารและพลเรือน แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการร่วมมือระหว่างทหารและพลเรือนในการจัดการและการสื่อสารในภาวะวิกฤต พัฒนาเครื่องมือสำหรับการจัดการและการสื่อสารในการประเมินค่าวิกฤตการณ์ของฝ่ายทหารและพลเรือน โดยมีแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างฝ่ายทหารและพลเรือน

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์ฝ่ายทหารและพลเรือนที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวข้อง รวมทั้งใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งผลการรวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเป็น ๓ ประเด็น ประกอบด้วย ปัจจัยที่ใช้ในการประเมินค่าวิกฤตการณ์ จุดแข็งและจุดที่ควรปรับปรุงของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินค่าวิกฤตการณ์ และแนวทางการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินค่าวิกฤตการณ์ในปฏิบัติการร่วมทางทหาร ซึ่งต้องศึกษาสภาพปัญหาและภัยคุกคามที่ส่งผลให้เกิดวิกฤต โดยจัดลำดับความสำคัญของภัยคุกคามที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อความเสียหายในแต่ละระดับ ไม่ว่าจะเป็นความเสียหายต่อองค์กร ประชาชน ชุมชน สังคม หรือผลกระทบต่อประเทศชาติในมิติต่างๆ ซึ่งอาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ในการจัดการวิกฤตของฝ่ายทหารและพลเรือนในภาพรวม

ปัจจัยสำคัญอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์เสี่ยงที่สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ และการให้น้ำหนักที่สมเหตุสมผล เพื่อให้การประเมินค่ามีประสิทธิผล สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยฝ่ายทหารและพลเรือนควรกำหนดกลไกการตัดสินใจในการประเมินความเสี่ยง และมีมาตรการร่วมกันเพื่อรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และสามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามได้ทันที่

การนำผลสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของสาธารณชนจากช่องทางการสื่อสารต่างๆ มาใช้ในการประเมินสถานการณ์วิกฤต สิ่งที่น่ากังวล คือ ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลอาจไม่ใช่ตัวแทนความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายในภาพรวม ซึ่งทำให้การให้คะแนนตามค่าน้ำหนักที่กำหนดไว้ อาจได้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนจากข้อเท็จจริงที่ควรจะเป็น ความตระหนักของสาธารณชนเมื่อเกิดวิกฤต ส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่รู้ หรือรู้อย่างคลุมเครือในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ฝ่ายทหารและพลเรือนจึงมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารให้ประชาชน กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง หรือสังคมโดยรวม ให้ตระหนักถึงภัยคุกคาม มีความรู้ เข้าใจและปฏิบัติตัวอย่างถูกต้อง ปลอดภัย เมื่อต้องเผชิญเหตุวิกฤต

การจัดโครงสร้างในปฏิบัติการร่วมทางทหารควรปรับเป็นกองกำลังที่มีขีดความสามารถรอบด้าน (Multi - Functional Forces) รัฐควรผลักดันให้การจัดตั้งศูนย์บูรณาการ (Fusion Center) สำเร็จและเห็นผลเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของฝ่ายทหารและพลเรือนในแนวตั้งและแนวระนาบ ทั้งนี้ต้องปรับวัฒนธรรมองค์การในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถทำงานประสานสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการจัดการและการสื่อสารในภาวะวิกฤต ควรชี้แจงบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อเรียนรู้ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน มีระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน กำหนดค่าเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ชัดเจน มีระบบติดตามสถานะการปฏิบัติงาน เพื่อทราบความคืบหน้าแต่ละขั้นตอน อาจใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence – AI) ระบบบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ในการเก็บและรวบรวมข้อมูล รวมถึงการวิเคราะห์และประมวลผลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งฝ่ายทหารและพลเรือนสามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือในการประเมินค่าวิกฤตการณ์บนพื้นฐานความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถนำมาพิจารณาหาทางปฏิบัติที่เหมาะสมตามขีดความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

ABSTRACT

Title : Guideline for Means Development on How to Manage and Communicate in Crisis Assessment of Military Joint Operations

By : Miss Patcharamanee Yenmunkong

Major Field : Joint Operation

Research Advisor : Colonel

(Chavalit Praditnawakul)

July 2021

In a crisis, Thailand has to face traditional threat and non-traditional threat which the military, civilians and government enterprises should integrate the cooperation in order to protect the kingdom's sovereignty, according to the scope of duties and responsibilities to prevent the occurrence of threats including crisis management and communication to create awareness and understanding of government operations.

The purpose of this research is to study the military-civil means on crisis assessment, concept and theory of joint operations according to crisis management and communication in order to develop guideline for means on crisis assessment of military joint operations.

The qualitative research process including documentary research, in-depth interviews, and secondary data analysis from various sources of documents focusing on the factors of crisis assessment, strengths and points to improve including guideline for means development. To study the problem conditions and prioritize threats that result in the crisis affect the overall image of the military and civilian crisis management. The key issue is setting of risk criteria according to the situation, reasonable weight and validation. The military and civilians should establish decision-making mechanisms for risk assessment and have mutual measures responding to threats immediately.

Using survey results and public opinions in crisis assessment may not be representative of the overall audience opinion and affect the deviate weight of score. Public panic at the time of crisis partly due to ignorance or vaguely know the situation,

the military and civilian divisions therefore should inform clearly messages to public and stakeholders to be aware of threats, understand and act properly and safely while facing a crisis.

The structure of joint military operations should be based on Multi-Functional Forces and supported by the government. The most success factors are to achieve the positive mindset of collaborative culture in vertical and horizontal alignment, clarify the personnel involved to learn procedures and practices in the same direction and track the progress of each step via the performance appraisal system using AI, big data systems etc. The military and civilians could take advantage of crisis assessment means to consider the appropriate course of action according to the competence in an efficient and effective manner.